



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 80/18

Λουξεμβούργο, 5 Ιουνίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-673/16
Relu Adrian Coman κ.λπ. κατά Inspectoratul General pentru Imigrări κ.λπ.

Ο όρος «σύζυγος», κατά την έννοια των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης για την ελεύθερη διακίνηση των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογένειάς τους, περιλαμβάνει τους συζύγους του ίδιου φύλου

Παρότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιτρέπουν ή να μην επιτρέπουν τον γάμο μεταξύ ομοφύλων, δεν μπορούν να εμποδίζουν την ελεύθερη διακίνηση πολίτη της Ένωσης, μη χορηγώντας στον ίδιο φύλου σύζυγό του, υπήκοο τρίτης χώρας, παράγωγο δικαίωμα διαμονής στο έδαφός τους

Ο Relu Adrian Coman, Ρουμάνος υπήκοος, και ο Robert Clabourn Hamilton, Αμερικανός υπήκοος, είχαν συγκατοικήσει για τέσσερα χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες προτού συνάψουν γάμο στις Βρυξέλλες το 2010. Τον Δεκέμβριο του 2012, ο R. A. Coman και ο σύζυγός του ζήτησαν από τις ρουμανικές αρχές να ενημερωθούν σχετικά με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο R. C. Hamilton μπορούσε, ως μέλος της οικογένειας του R. A. Coman, να αποκτήσει δικαίωμα νόμιμης διαμονής στη Ρουμανία για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών. Το αίτημα αυτό στηριζόταν στην οδηγία σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας¹, η οποία επιτρέπει στον σύζυγο ενός πολίτη της Ένωσης που έχει ασκήσει το εν λόγω δικαίωμα να μεταβαίνει στο κράτος μέλος στο οποίο διαμένει ο σύζυγός του προκειμένου να εγκατασταθεί μαζί του.

Σε απάντηση στο ανωτέρω αίτημα, οι ρουμανικές αρχές ενημέρωσαν τους R. A. Coman και R. C. Hamilton ότι ο τελευταίος είχε δικαίωμα διαμονής τριών μόνο μηνών, με την αιτιολογία ειδικότερα ότι δεν μπορούσε να θεωρηθεί στη Ρουμανία ως «σύζυγος» πολίτη της Ένωσης, δεδομένου ότι το κράτος μέλος αυτό δεν αναγνωρίζει τους γάμους μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου («γάμοι μεταξύ ομοφύλων»).

Ως εκ τούτου R. A. Coman και ο R. C. Hamilton προσέφυγαν ενώπιον των ρουμανικών δικαστηρίων με αίτημα να διαπιστωθεί η ύπαρξη δυσμενούς διάκρισης λόγω γενετήσιου προσανατολισμού όσον αφορά την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης. Το Curtea Constituțională (Συνταγματικό Δικαστήριο, Ρουμανία), επιληφθέν ένστασης αντισυνταγματικότητας που προβλήθηκε στο πλαίσιο της ένδικης αυτής διαφοράς, ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει κατά πόσον ο R. C. Hamilton εμπίπτει στην έννοια του «συζύγου» ενός πολίτη της Ένωσης που έχει ασκήσει το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, με συνέπεια να πρέπει να του χορηγηθεί δικαίωμα μόνιμης διαμονής στη Ρουμανία.

Με την απόφαση που εξέδωσε σήμερα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι η οδηγία σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας διέπει αποκλειστικώς τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολίτη της Ένωσης σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου έχει την ιθαγένεια και δεν μπορεί να στηριχθεί σ' αυτήν παράγωγο δικαίωμα διαμονής υπηκόων τρίτων κρατών που είναι μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, εντός του κράτους μέλους του οποίου την ιθαγένεια έχει ο πολίτης αυτός. Συνεπώς, δεν μπορεί να θεμελιωθεί βάσει της οδηγίας παράγωγο δικαίωμα διαμονής του R. C. Hamilton στο κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει

¹ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, καθώς και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 229, σ. 35).

ο R. A. Coman, δηλαδή στη Ρουμανία. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εντούτοις ότι **σε ορισμένες περιπτώσεις, οι υπήκοοι τρίτων κρατών, μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, οι οποίοι δεν μπορούν να θεμελιώσουν, βάσει των διατάξεων της οδηγίας, παράγωγο δικαίωμα διαμονής στο κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο πολίτης αυτός, είναι δυνατόν να αντλήσουν το εν λόγω δικαίωμα από το άρθρο 21, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (διάταξη που παρέχει απευθείας στους πολίτες της Ένωσης το θεμελιώδες και ατομικό δικαίωμα να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών).

Το Δικαστήριο επισημαίνει περαιτέρω ότι οι προϋποθέσεις χορήγησης του παράγωγου αυτού δικαιώματος διαμονής δεν πρέπει να είναι αυστηρότερες από τις προβλεπόμενες στην οδηγία για τη χορήγηση του εν λόγω δικαιώματος σε υπήκοο τρίτου κράτους ο οποίος είναι μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης που άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, εγκαθιστάμενος σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο του οποίου είναι υπήκοος.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, στο πλαίσιο της οδηγίας σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, ο όρος «σύζυγος», ο οποίος αναφέρεται στο πρόσωπο εκείνο που έχει ενωθεί με άλλο πρόσωπο με τα δεσμά του γάμου, είναι ουδέτερος όσον αφορά το φύλο και μπορεί επομένως να περιλαμβάνει τον ίδιου φύλου σύζυγο ενός πολίτη της Ένωσης. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ωστόσο ότι η προσωπική κατάσταση, στην οποία υπάγονται οι σχετικοί με τον γάμο κανόνες, αποτελεί τομέα που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, το δε δίκαιο της Ένωσης δεν θίγει την αρμοδιότητα αυτή, οπότε τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να προβλέπουν ή να μην προβλέπουν τον γάμο μεταξύ ομοφύλων. Επισημαίνει επίσης ότι Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της η οποία είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική τους δομή.

Το Δικαστήριο φρονεί εντούτοις ότι η άρνηση κράτους μέλους να αναγνωρίσει, όσον αφορά τη χορήγηση και μόνον παράγωγο δικαίωμα διαμονής σε υπήκοο τρίτου κράτους, τον γάμο του με ίδιου φύλου πολίτη της Ένωσης, υπήκοο του εν λόγω κράτους μέλους, ο οποίος συνήφθη νομίμως εντός άλλου κράτους μέλους, μπορεί να παρακωλύσει την εκ μέρους του πολίτη αυτού άσκηση του δικαιώματός του να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών. Τούτο θα είχε ως αποτέλεσμα να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο η ελεύθερη κυκλοφορία αναλόγως των διατάξεων του εθνικού δικαίου που διέπουν τον γάμο μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου.

Πάντως, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι τυχόν περιορισμός στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, ο οποίος είναι ανεξάρτητος από την ιθαγένεια των οικείων προσώπων, μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο βάσει αντικειμενικών λόγων γενικού συμφέροντος και εφόσον είναι ανάλογος προς τον θεμιτώς επιδιωκόμενο από το εθνικό δίκαιο σκοπό.

Συναφώς, η δημόσια τάξη, της οποίας γίνεται εν προκειμένω επίκληση προς δικαιολόγηση ενός περιορισμού του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ούτως ώστε το περιεχόμενό της να μην καθορίζεται μονομερώς από κάθε κράτος μέλος, άνευ ελέγχου εκ μέρους των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. **Η υποχρέωση κράτους μέλους να αναγνωρίσει, αποκλειστικώς για τη χορήγηση παράγωγο δικαίωμα διαμονής σε υπήκοο τρίτου κράτους, τον γάμο μεταξύ ομοφύλων που έχει συναφθεί εντός άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με τη νομοθεσία του δεν θίγει τον θεσμό του γάμου στο πρώτο αυτό κράτος μέλος.** Ειδικότερα, η υποχρέωση αυτή **δεν επιβάλλει στο κράτος μέλος αυτό να προβλέψει στο εθνικό του δίκαιο τον θεσμό του γάμου μεταξύ ομοφύλων.** Επιπλέον, τέτοια υποχρέωση αναγνώρισης, με αποκλειστικό σκοπό τη χορήγηση παράγωγο δικαίωμα διαμονής σε υπήκοο τρίτου κράτους, δεν θίγει την εθνική ταυτότητα ούτε απειλεί τη δημόσια τάξη του οικείου κράτους μέλους.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει τέλος ότι ένα εθνικό μέτρο το οποίο είναι ικανό να παρακωλύσει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μπορεί να δικαιολογηθεί μόνον εφόσον είναι σύμφωνο με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεδομένου ότι το θεμελιώδες δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι από τη

νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει επίσης ότι η σχέση που διατηρεί ένα ζεύγος ομοφύλων μπορεί να εμπίπτει στην έννοια της «ιδιωτικής ζωής» καθώς και της «οικογενειακής ζωής», όπως ακριβώς και η σχέση ενός ζεύγους ετεροφύλων ευρισκόμενου στην ίδια κατάσταση.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106